

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou ve věci

žalobců: a) T. O.
b) nezl. O. O.,
c) nezl. I. O.

všichni zastoupeni Mgr. Petrem Václavkem., advokátem
sídlem Opletalova 25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, Poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2020, čj. OAM-224/ZA-ZA11-LE24-2020

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 28. 5. 2020, čj. OAM-224/ZA-ZA11-LE24-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen žalobcům a), b) a c) uhradit náhradu nákladů řízení ve výši 28.097 Kč k rukám zástupce žalobců, Mgr. Petra Václavka, advokáta, do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobci a) až c) (dále též jen „žalobci“) se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhali zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl jejich žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobci v žalobě namítli nezákonnost aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného není dostatečné, neboť nezohledňuje užití obou druhů ochrany – mezinárodní ani doplňkové. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS), sp. zn. 1 Azs 107/2007, a na sp. zn. 5 Azs 6/2010, žalobci uvedli, že pokud správní orgán shledal možnost užití institutu zjevně nedůvodné žádosti (§ 16 odst. 2 zákona o azylu), byl povinen zkoumat a odůvodnit též neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14 zákona o azylu, a neudělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Žalovaný tak však neučinil, proto je jeho rozhodnutí nejen nezákonné, ale také nepřezkoumatelné.
3. Dále žalobci namítli, že napadené rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a odporuje § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalobci upozornili, že žalovaný dostatečně nezkoumal předložené důkazy, bez bližší specifikace je oddělil a nezabýval se jejich žádostmi meritorně, přičemž důkazy vybral selektivně v neprospěch žalobců. Žalobci nadále považují za zásadní materiály týkající se O. S. O. [švagr žalobkyně a)]; žalovaný je však odmítl posoudit z důvodu, že se netýkají bezprostředně žalobkyni a jejich dětí. Předložené a selektivně neposouzené důkazy přitom korespondují s tvrzeními uvedenými žalobkyní a) a nezl. žalobce b) u pohovoru k žádosti. Stejně tak nebyla selektivně posouzena ocenění manžela žalobkyně a) a otce žalobců b) a c), které vypovídají o jeho spojení s protiseparatistickými jednotkami, či materiály vypovídající o vyhrožování žalobkyni a) na sociálních sítích. Žalobci též odkázali na rozsudek NSS sp. zn. 6 Azs 50/2003 v konfrontaci k odůvodnění žalovaného týkající se vyhrůžek tvrzených žalobkyní a).
4. Žalobci navrhli, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě předně upozornil na skutečnost, že žalobci nemají vlastní azylový příběh, ale odvozují jej od azylového příběhu manžela žalobkyně a) (viz řízení vedené zdejším soudem pod sp. zn. 1 Az 32/2020). Žalovaný v této souvislosti odkázal na provázanost těchto dvou věcí a dále na své vyjádření k žalobě ve věci manžela žalobkyně a), jakož i na tamní správní spis a tamní napadené rozhodnutí. Žalovaný dále poukázal na znění § 16 odst. 3 zákona o azylu, podle kterého neměl povinnost meritorně zkoumat důvody neužití doplňkové ochrany, ani dalších forem mezinárodní ochrany. Žalovaný setrval na správnosti a zákonnosti svého rozhodnutí. Žalobci svou situaci a údajné problémy na U. nikterak neřešili, nevyčerpali tak možnosti nápravy, které jim jejich země původu nabízí. Vyslovené domněnky a hypotetické konstrukty nepostačovaly k vyvrácení předpokladu, že vlast žalobců je ve vztahu k nim možno považovat za bezpečnou zemi původu.
6. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

III. Obsah správního spisu

7. Ze správního spisu vyplynuly následující pro věc podstatné skutečnosti. Dne 8. 3. 2020 podali žalobci žádosti o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku Zastávka. Dne 11. 3. 2020 poskytla žalobkyně a) údaje ke své žádosti i k žádostem svých nezletilých synů, žalobců b) a c).
8. Ve stejný den byl proveden se žalobkyní a) pohovor k žádosti, z něhož vyplynulo, že žalobkyně a) původně žila s rodinou v D., v obci M., poté bydlela v D., v K. a U. Z D. se stěhovala s rodinou 9. 7. 2014. Její manžel, rovněž žadatel o mezinárodní ochranu, byl ve válce na straně U. do dubna nebo května toho roku. Příběh svůj a svých dětí odvíjí žalobkyně a) od příběhu jejího manžela. Manžel žalobkyně a) byl organizátor mítinků na podporu U. v D., byl proti separatismu, čímž si získal hodně nepřátel, například K., kteří jej dříve vyznamenali, poté jej však začali pronásledovat a vyhrožovat. Starší syn žalobkyně a) kvůli tomu nechodil nějakou dobu do školy, neboť se obávali o jeho bezpečí. Starší bratr manžela žalobkyně a), její švagr, byl vojákem z povolání a tyto mítinky na podporu U. organizoval s manželem žalobkyně a) společně, v K. v prosinci 2013, v D. v lednu až dubnu 2014, na přelomu 2013-2014 v D. Švagr byl členem strany J. T. V roce 2018 však švagra žalobkyně a) za nevyjasněných okolností zabili. V době na přelomu let 2013 a 2014 ve svém domě schovávali žalobkyně a) a její manžel agitační materiály a vojenské neprůstřelné vesty, přilby a nějaké dlouhé krabice. Jednou k nim domů přijela dvě auta s lidmi s policejními odznaky a pokusili se rozbít bránu a vniknout jim na pozemek. Odehnali je až jejich sousedé, žalobkyně a) vše sledovala na monitoru, měli videokamery; najednou selhávala telekomunikační technika a žalobkyně se nemohla nikomu dovolat. Policie, která byla poblíž jejich domu, jim nepřišla pomoci. Ti lidé byli v civilu, ale měli policejní auta. Nakonec odjeli a vrátili se na druhý den ráno, to už však byl u nich bratr žalobkyně a), který s těmi lidmi mluvil a vysvětlil jim, že informace o materiálech není správná. Ti mu měli vyhrožovat a pak po půl hodině odjet. Po této události dali na radu svého kamaráda mezi K., aby jejich syn nechodil do školy (4 měsíce). To se stalo na začátku února 2014.
9. Manžel žalobkyně a) byl v D. známý. Podnikal v nemovitostech, účastnil se hodně projektů ve prospěch města a spolupracoval s K., sponzoroval i nějaké akce politiků s podnikateli koncerty a sázení stromků. Její manžel se též ucházel o místo v parlamentu pod vedením S. T., je o něm též hodně informací na internetu, lze ho dohledat podle příjmení. Byl též pastorem protestantské církve, v armádě byl jako dobrovolník batalionu A., kterému velel jeho bratr. Do armády nastoupil jako dobrovolník na začátku léta 2014. Poté, co odmítl nabídku působit v armádě jako duchovní, se z armády vrátil v červenci 2015 do U. Žalobkyně a) se s jejich dětmi odstěhovala 9. 7. 2014 do D., dostávala ale hodně výhrůžek na sociálních sítích, poté do K. a do U. v srpnu 2014. ale pronásledování neskončilo. Psali jí i „smsky“ na telefon, u odesílatele bylo uvedeno, že je z R., žalobkyně a) ale neví, jestli vystupoval pod svým jménem a zda byl skutečně z R. Vyhrožovali jí i další lidé, ale ona je neznala. Vyhrožovali jí její smrtí a smrtí jejich dětí. Když se snažili usadit poprvé, byli se na ní ptát nějakí lidé, kteří se jejímu ubytovateli nelíbili, tak jí pomohl najít další podnájem, který již nešla nikam hlásit a její místo pobytu tak nešlo zjistit. Pár výhrůžek bylo i v roce 2015 Po přesídlení do ČR si změnila telefonní číslo a výhrůžky přestaly. Vyhrožování nešla nikam hlásit, manžel jí řekl, že by to nemělo cenu. V U. z výhrůžek nejprve nervově zkolabovala a měla problémy s dýcháním, rozhodla se proto opustit vlast, byla z toho strachu již unavená. Incident v M. také nehlásili, neboť

policie se zastávala povstalců, jak již však uvedla, policie je jen pár metrů od jejich domu a na popsáný incident nijak nereagovala.

10. K problémům, které v zemi původu žalobkyně a) pociťovala, uvedla, že to bylo v U., při hledání práce, nechtěli jí zaměstnat proto, že pocházela z východu země, měli obavu, že by mohla být teroristka. Pokud ji zaměstnat chtěli, nabízeli jí jen nekvalifikované práce (uklízečka, prodavačka), přestože je vyškolená účetní. Nechtěli se s ní bavit, když mluvila rusky, a když mluvila u., poznali to dle přízvuku, a říkali, že není U. Odmítli jim též vyřídit cestovní doklady, neboť její manžel měl ruské občanství. Cestovní doklady tak jela vyřídit do K. Syn neumí u., ale v U. jsou jen u. školy. Děti ve škole mu tak říkaly, že je separatista, že má rád P. a šikanovali jej, proto musela zasáhnout u ředitelky školy.
11. Do ČR přijela s dětmi v říjnu 2015 z K. letecky přes Litvu, a pak autobusem do ČR. Vlast znovu navštívili v roce 2017 na dva dny kvůli plné moci pro maminku žalobkyně a), od roku 2017 jsou v ČR. Do vlasti se tehdy v roce 2017 dostali bez problémů, ale dostali informaci od známého jejího manžela, že musí hned odjet, podrobnosti žalobkyně a) nezná, manžel jí nezasvěcuje do všeho. O mezinárodní ochranu při prvním vstupu do ČR v roce 2015 nepožádali, protože požádali o vízum na strpění, poté dostali dlouhodobý pobyt za účelem strpění. Žalobkyně uvedla, že v zemi původu neměla žádné problémy se státními orgány. V ČR má bratra, který si vzal českou státní občanku.
12. Závěrem pohovoru žalobkyně a) doplnila, že její manžel a její zesnulý švagr měli důkazy proti veliteli M., který porušoval u. zákony. Poté se tento velitel stal poslancem a zařídil, aby byl vydán zatykač na jejího švagra, který byl zatčen a obviněn z něčeho, co nespáchal. Švagr chtěl podat svědectví o zabití dvou podřízených vojáků M., zbytek informací má její manžel. Pět dní před zahájením stání však její švagr zemřel za podezřelých okolností ve vazbě, dle úmrtního listu šlo o srdečné selhání a otok plic, ale švagr byl trénovaný a sportovec. Opakovaná pitva povolena nebyla. Švagrové bylo vyhrožováno poté, co požádala o exhumaci manžela. Žalobkyně a) dále uvedla, že dodá fotografie a úmrtní list švagra, a další cizojazyčné dokumenty prostřednictvím e-mailu.
13. Dne 11. 3. 2020 byl též proveden pohovor s nezl. žalobcem b). K jejich žádosti uvedl, že domov opustili s rodiči a bratrem proto, že je furt pronásledovaly, byli to R., kteří chtěli zabít jeho otce. Z tohoto důvodu ani nemohl chodit normálně do školy. Nadávali mu, že je U. (sic!). Nemohl se proto učit ve škole, nahlásil to řediteli, ten nic neudělal. K popsánému incidentu u jejich domu žalobce b) uvedl, že přijela dvě auta a začali jim ničit bránu. V domě neměli vůbec signál, měli u sebe zbraně, ale sousedi přišli a ti lidé poté odjeli. Měli policejní SPZ, ale asi to nebyli policajti. Žalobce b) si nevzpomíná, kdy se to stalo, poté, když odjeli, začal signál fungovat a máma zavolala otcí. Už si to ale moc nepamatuje. O dalších problémech neví, protože se rodiče snažili vše před ním tajit. V U. nastoupil do školy, začali mu ale nadávat, že je z R. Nechtěli jim dát ani vízum, proto jeli požádat do K. Žalobkyně a) závěrem pohovoru za syna dodala, že mu bylo tehdy 10 let a na všechno si již nepamatuje, s manželem mu neříkali vše, protože byl dítě.
14. Dne 18. 3. 2020 zaslala žalobkyně a) žalovanému rozsáhlé dokumenty prostřednictvím 4 e-mailů.
15. Ve správním spise jsou dále založeny tyto informace o zemi původu žalobců: (i) informace Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „OAMP“) ze dne

15. 7. 2019, U. Hodnocení U. jako bezpečné země původu, stav: červenec 2019, (ii) informace OAMP ze dne 25. 4. 2019, U. Situace v zemi. Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby; (iii) informace OAMP 25. 4. 2020, U. Situace v zemi. Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, (iv) informace OAMP ze dne 20. 4. 2020, U. Vnitřně vysídlené osoby. Aktuální počty, legislativa, postavení ve společnosti, státní a nestátní asistence, a (v) informace OAMP ze dne 20. 9. 2017, U. Národnostní menšiny. Demografie, legislativa, jazyk, diskriminace menšin a cizinců.
16. Žalovaný do správního spisu rovněž založil protokol o pohovoru v žádosti manžela žalobkyně a) o mezinárodní ochranu, který s ním byl proveden dne 11. 5. 2020.
17. Dne 11. 5. 2020 se žalobkyně a) seznámila s podklady pro rozhodnutí. Kromě již doložených podkladů, další doklady nechtěla Žalovaný žalobkyni a) při této příležitosti upozornil, že nebylo technicky možné přílohy 3 ze 4 zaslaných e-mailů otevřít. Proto žalobkyni a) poučil, že je uvedené dokumenty nutno vytisknout včetně internetového zdroje a doručit ve lhůtě 7 dnů. Žalobkyně a) se stanovenou lhůtou souhlasila. K materiálům, které se žalovanému podařilo otevřít, tj. písemné obvinění jejího švagra a jeho úmrtní list včetně lékařské zprávy, byla žalobkyně a) dotázána, jak se vztahují konkrétně k ní a k její rodině. Žalobkyně odpověděla, že obvinění jejího švagra bylo smyšlené, byl vězněn ve speciálním zařízení pro policisty a 5 dnů před soudem ve vazbě náhle zemřel. Dle žalobkyně a) byl přitom plně zdrav a večer před smrtí s jejím manželem ještě mluvil, kdy nic nenasvědčovalo tomu, že by měl nějaké potíže. Manželce švagra přitom bylo doporučeno, aby upustila od exhumace, že má ještě děti a stejně nic neprokáže. Dále zaslané dokumenty obsahují vyznamenání jejího švagra od prezidenta Porošenka, a nějaká i pro jejího manžela, které dostal ještě před válkou od K. Poté K. vyhlásili odměnu za jeho dopadení. Dále byly doloženy fotografie manžela z doby jeho působení v protiteroristické operaci.
18. Žalobkyně a) poté všechny tyto listiny doložila v písemné podobě v zásilce doručené žalovanému dne 26. 5. 2020. Součástí předložených listin byla také kopie potvrzení Apoštolské církve se sídlem v Praze ze dne 16. 5. 2020 o členství žalobkyně a) v této církvi, články z internetu, které měly prokázat postoj k lidem z D. a diskriminaci ruský mluvících osob, překlad potvrzení ze dne 18. 11. 2014 č. 2106000304 o zavedení do evidence osoby, přemístěné z dočasně okupovaného území U., do českého jazyka, kopie z aplikace Facebook s vyhrůžkami, články z internetu prokazující politickou činnost a veřejnou známost manžela žalobkyně a), odkazy na videa na internetu o praporu A., kde působil její švagr, kopie vyznamenání jejího manžela a jejího švagra a kopie úředního překladu, úmrtní list jejího švagra a lékařského osvědčení, včetně kopie jejich úředního překladu, dále potvrzení o školní docházce obou jejich nezletilých dětí – žalobců b) a c), na českých školách, a výpisy z vysvědčení mladšího syna žalobkyně a). Dále žalobkyně doložila své osvědčení o účasti v kurzu Účetnictví a daňová evidence konaného v Praze dne 19. 12. 2019, její výpis ze živnostenského rejstříku ze dne 28. 2. 2017, kopii rozhodnutí o povolení k zaměstnání ze dne 12. 9. 2018, vydané Úřadem práce ČR – krajskou pobočkou pro hlavní město Prahu, a kopii úředního překladu oddacího listu žalobkyně a) ze dne 22. 12. 2002.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

19. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)], s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Soud k projednání věci nařídil ústní jednání na den 20. 9. 2021, neboť žalobci takové projednání věci výslovně požadovali (viz č. l. 31 soudního spisu). Žalovaný se dne 17. 9. 2021 z jednání řádně a včas omluvil, přičemž nepožadoval svou účast na jednání ani odročení na jiný termín (viz č. l. 37).
20. Dne 28. 5. 2020 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 22. 6. 2020.
21. Při posuzování věci vycházel soud z následující právní úpravy.
22. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že *[j]ako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
23. Podle § 16 odst. 3 téhož zákona *[j]sou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*
24. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely zákona o azylu považuje za bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
25. Podle § 2 bodu 24. vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v rozhodném znění (dále též jen „vyhláška č. 328/2015“), Česká republika považuje U., s výjimkou poloostrova K. a částí D. a L. oblasti pod kontrolou proruských separatistů, za bezpečnou zemi původu.
26. Podle § 3 správního řádu *[n]evyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
27. Podle § 68 odst. 3 správního řádu *[v] odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich*

hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, v odůvodnění rozhodnutí se na tyto podklady odkáže takovým způsobem, aby nebyl zmařen účel jejich utajení; není-li to možné, uvedou se v odůvodnění rozhodnutí pouze v obecné rovině skutečnosti, které z těchto podkladů vyplývají.

28. Po konfrontaci žalobních námitek s obsahem správního spisu, zejména s obsahem napadeného rozhodnutí, soud dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**.
29. Země původu žalobkyně, tj. U., se ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a § 2 bod 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., považuje za bezpečnou zemi původu, kromě některých výslovně uvedených částí, mimo jiné též oblasti D. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli (viz např. usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.
30. Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr NSS vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)] [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“*
31. Nejvyšší správní soud se k institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost opakovaně vyjádřil a jeho judikatura je v tomto ohledu konstantní. V nedávném usnesení ze dne 8. 10. 2020, čj. 10 Azs 232/2020-32, NSS vyslovil, že „*pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli [...]. Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“* (obdobně viz též rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb.

NSS, či usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29, ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-34, ze dne 30. 9. 2020, čj. 9 Azs 185/2020-30, ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68, a další).

32. V řízení s žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat pak „podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“ (viz usnesení NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 6 Azs 240/2020-36, obdobně též viz rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2006, čj. 3 Azs 208/2005-50, či usnesení ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-32, ze dne 24. 11. 2020, čj. 4 Azs 229/2020-34, nebo ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68).
33. Dle názoru soudu nebyly v projednávaném případě dány podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalobci v první řadě pocházejí z D., které není dle vyhlášky č. 328/2015 Sb. považováno za bezpečnou část U. Žalobci tvrdili a dokládali, že manžel žalobkyně a) a současně otec žalobců b) a c) byl v období, kdy na tomto území vypukl ozbrojený konflikt (2014), jednak dobrovolným členem armády bojujícím na straně U. proti separatistům, dále byl v této části země známým podnikatelem a posléze veřejně známým též z důvodu, že kandidoval jako politik. Reálně a doložitelně tak veřejně projevil své politické přesvědčení. Tím si vytvořil mnoho nepřátel z řad separatistů a K. Dále žalobci dokládali, že jeho bratr byl vojákem z povolání, který zemřel za zvláštních okolností ve vazbě, kde čekal na vykonstruovaný soud s jeho bývalým velitelem, proti kterému měl důkazy, že se dopouštěl nezákonností. Současně byli oba bratři aktivní od přelomu let 2013 a 2014 při pořádání mítinků proti obsazení K. a proti proruským separatistům. Kvůli svým aktivitám pak byli žalobci svědky nepříjemného incidentu, kdy se k nim dobíjeli ozbrojení muži a chtěli vydat agitační a další materiály, které dle jejich informací měly být uloženy v domě žalobců. Přestože je v blízkosti domu žalobců policie, nepřišli jim na pomoc a ozbrojení muže odehnali až sousedé. Žalobci z této části země posléze několikrát přesídlili, avšak protože měli údajně stále problémy (vyhrožování přes sociální sítě a smsky, diskriminace po přesídlení), rozhodli se nakonec vlast opustit zcela. Ohrožení či pronásledování pociťovali žalobci v důsledku aktivit jejich manžela, resp. otce.
34. Soud má za to, že s ohledem na důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu a na velký rozsah důkazů, které žalobci žalovanému předkládali, měly být jejich žádosti posouzeny věcně ve vztahu ke všem možným formám ochrany podle zákona o azylu. V případě institutu § 16 odst. 2 zákona o azylu musí jít o zjevně nedůvodnou žádost; tato zjevnost musí být dána jednak tím, že azylové důvody žadatele nepřeváží nad skutečností, že žadatel pochází z bezpečné země původu, a jednak individuálními okolnostmi azylového příběhu žadatele, který neprokáže, že právě pro něj není jeho vlast bezpečná. V daném případě dle názoru soudu nebyla splněna ani jedna z těchto podmínek. Soud připomíná, že označení U. za bezpečnou zemi původu se shora uvedenými výjimkami (viz bod 25. výše) přeneslo na stranu žalobců břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že U. za bezpečnou zemi ve vztahu k jejich osobám považovat nelze. Rozsah a obsah jimi sdělených informací nevyklučoval, že jim v zemi původu hrozí nebezpečí či pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Jak již soud uvedl, žalobci pocházejí z části U., kterou ČR nepovažuje za bezpečnou zemi původu, a současně tvrzené a prokazované důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu nebylo možno posoudit jako zjevně nedůvodné; naopak, vyžadovaly další

dokazování, neboť za jistých okolností by azylově relevantní být mohly. Takové posouzení však mělo dle názoru soudu být učiněno v rámci meritorního posouzení žádostí žalobců, neboť z jejich tvrzení a rozsáhlých dokumentů, které na podporu svých tvrzení uvedli, nebylo *zjevné*, že nesplňují podmínky pro žádnou z forem ochrany podle zákona o azylu. Soud má za to, že aprobeváním postupu žalovaného při vyřizování žádostí žalobců o mezinárodní ochranu by došlo k setření rozdílu mezi věcným posouzením žádostí z hlediska § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, a posouzením žádostí jako zjevně nedůvodných podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť argumentace a důkazní břemeno, které se snažili žalobci ve vztahu k jejich tvrzením unést, nebyly řádně posouzeny, ale rovnou vyhodnoceny jako zjevně nedůvodné. Tím byly dle názoru soudu žalobci zkráceni na svých právech.

35. Žalovaný sice v odůvodnění napadeného rozhodnutí vysvětlil, proč nepovažoval argumenty žalobců za důvodné a proč neakceptoval převážnou většinu jimi předkládaných důkazů, a z tohoto pohledu tedy soud neshledal napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, jak tvrdí žalobci, avšak tyto úvahy byl žalovaný povinen učinit ve vztahu ke každé z možných forem ochrany dle zákona o azylu, tj. zda uváděné důvody a překládané důkazy obstojí ve vztahu ke každé z nich. Soud při tom nijak nepředjímá důvodnost samotných žádostí žalobců o mezinárodní ochranu, a bude na žalovaném, aby se jimi uváděnými důvody věcně řádně zabýval.
36. Soud naopak uvádí, že argumentace žalobců ve vztahu k nutnosti žalovaného zabývat se též splněním podmínek v § 12 a v § 14a zákona o azylu i v případě, že je žádost o mezinárodní ochranu shledána jako zjevně nedůvodná, je nepřipadná, neboť je zjevně v rozporu se zněním § 16 odst. 3 zákona o azylu. Judikatura, na kterou žalobci v této souvislosti v žalobě odkazovali, se přitom vztahuje k předchozímu, již neplatnému znění uvedeného ustanovení, které bylo účinné do 17. 12. 2015. Podle tehdy platné úpravy § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu pro srovnání platilo, že (2) *[j]ako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se brozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak.* (3) *Rozhodnutí o zamítnutí žádosti pro její zjevnou nedůvodnost lze vydat nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany.* Jak však plyne z doslovného znění § 16 odst. 3 zákona o azylu citovaného výše, i z judikatury k tomuto novému znění ustanovení zákona (viz výše bod 33.), nelze již tuto argumentaci dále akceptovat.

V. Závěr a náklady řízení

37. Na základě shora uvedeného posouzení žalobních námitek dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, proto jej soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V novém rozhodnutí tak bude žalovaný povinen zabývat se žádostmi žalobců meritorně a posoudit splnění podmínek u všech jednotlivých forem mezinárodní ochrany, včetně doplňkové ochrany.
38. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady, které vznikly žalobcům, jsou tvořeny náklady právního zastoupení za tři

společné úkony právní služby ve smyslu § 12 odst. 4 advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, účast při jednání). Sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu částku 3.100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu v rozhodném znění), náklady zastoupení na jednoho z žalobců tak po snížení odměny podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu o 20 % činí 7.440 Kč ($3 \times 3.100 - 1860$), celkem za všechny žalobce 22.320 Kč (3×7.440 Kč). Dále soud žalobcům přiznal tři paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu v rozhodném znění), tj. 3×300 Kč. Jelikož právní zástupce žalobců soudu doložil, že je plátcem DPH, soud tuto odměnu navýšil o příslušnou sazbu DPH (21 %), celkem o částku 4.877 Kč po zaokrouhlení. Celkem tedy žalobcům náleží náhrada nákladů řízení ve výši 28.097 Kč, kterou je žalovaný povinen žalobcům zaplatit k rukám jejich zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 20. září 2021

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně